

konávati vypovídací právo z obce patří do oboru místní policie, tedy do samostatné působnosti obce (§§ 26, 27 mor. obec. zřiz.), a oprávněno k němu jest toliko obecní zastupitelstvo (§ 11 mor. obec. zřiz., § 1 nov. k obec. zřiz. č. 76/1919 Sb. z. a n., srv. rozh. č. 3553 Sb. Boh.). Opírá-li se žaloba o to, že si žalovaný jako starosta obce U. svémocně zjednal předpoklady pro to, aby mohl žalobce z obce vypuditi, a že pak dal bez zmocnění obecního zastupitelstva odvésti jeho svršky do domovské obce žalobcovy, čímž ve skutečnosti provedl jeho vyhoštění z obce, tvrdí tím, že úmyslně vykonal jednání, které mu v jeho funkci podle zákona ani nenáleželo (srv. Pražák: Spory o příslušnost I. díl, str. 203), a že tedy způsobil žalobci škodu zaviněně jednáním svémocným a protizákonným, které nelze charakterisovati jako úřední výkon jeho působnosti. A takovýto nárok nutno posuzovati podle všeobecných ustanovení XXX. hlavy občanského zákona, ježto se jím neodporuje ani obsahu nějakého nálezu správního, ani se takový nález nepřezkoumává, k čemuž by ovšem byly výhradně příslušné jen úřady správní (srv. rozh. č. 5610, 11258 Sb. n. s.).

Čís. 16165.

Podmínkou žaloby spravovací podle § 41 c) knih. zák. jest též, aby ten, proti němuž byl záznam povolen, odpíral prohlášení způsobilé k vkladu.

Žalobu na spravení záznamu (§ 41 c) knih. zák.) lze podati též proti singulárnímu nástupci původního vlastníka nemovitosti, proti němuž byl záznam povolen.

(Rozh. ze dne 2. června 1937, Rv II 129/36).

Srv. rozh. č. 10064 Sb. z. a n.

Žalovaný František D. starší byl žalobci dlužen za prodané a dodané zboží 14.000 Kč. K zajištění části řečené pohledávky do výše 10.000 Kč s přísl. dal jmenovaný žalovaný dlužním úpisem ze dne 16. ledna 1937 do zástavy nejen své nemovitosti, jichž byl spoluvlastníkem se svou manželkou Františkou D., ale i ty nemovitosti, jichž byl jediným vlastníkem, a to svůj dům č. p. 39 v M., zapsaný ve vložce č. 169 pozemkové knihy kat. území M., a nemovitosti ve vložce č. 192 téhož kat. území. Ježto žalovaný František D. starší sliboval zaplacení svého dluhu do dvou let, netrval žalobce na ověření jeho podpisu na dotčeném dlužním úpise, spokojiv se pouhým záznamem zástavního práva na všech shora uvedených nemovitostech, který byl proveden usnesením okresního soudu v T. ze dne 19. ledna 1933, č. d. 90/33, s tím, že mu byla povolena mimo čtrnáctidenní zákonnou lhůtu další dvouletá lhůta, končící dnem 31. ledna 1935. Dne 17. ledna 1933 však žalovaný František D. starší prodal kupní smlouvou z téhož data nemovitosti, zapsané ve výše dotčených vložkách č. 169 a 192, svému synovi druhému žalovanému Františku D. mladšímu za 20.000 Kč. Žalobcova pohledávka byla však zaznamenána před knihovním vkladem práva vlastnického pro druhého žalovaného. Tvrdě, že jeho pohledávka trvá po právu a že se žalování

zdráhají dáti legalisovati dlužní úpis, domáhá se žalobce žalobou podanou na soudě dne 28. ledna 1935 spravení knihovního záznamu zástavního práva, povoleného výše řečeným usnesením okresního soudu v T., a to na žalovaném Františku D. st. v příčině nemovitostí jemu patřících, a na druhém žalovaném Františku D. ml. co do nemovitostí zapsaných ve vložkách č. 169 a 192 poz. knihy kat. území M. Proti žalobě namítl druhý žalovaný František D. ml. mimo jiné, že se žalobci k ničemu nezavázal, že mu není nic dlužen a že schází tudíž u něho pasivní oprávnění k žalobě. S o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby proti oběma žalovaným, stran prvního žalovaného z důvodů, o něž tu nejde, a stran druhého žalovaného uvedl v otázce v právní větě vyčtené v d ů v o d e c h: Druhý žalovaný František D. ml. namítal, že se sám žalobci k ničemu nezavázal, že tudíž žalobci proti němu nárok na spravení záznamu nepřisluší, a že proto není pasivně oprávněn ke sporu. V tom směru ani žalobce sám netvrdí, že by František D. ml. byl jeho osobním dlužníkem, anebo že by osobně převzal závazek k placení částky 10.000 Kč s přísl., nýbrž se opírá o tvrzení, že jeho žádost o záznam zástavního práva pro uvedenou pohledávku byla podána u soudu dříve než knihovní žádost o vklad vlastnictví k nemovitostem prodaným Františku D. ml., takže byla zajištěna i na nemovitostech ve vložkách č. 169 a 192 pozemkové knihy kat. území M., patřících nyní druhému žalovanému Františku D. ml. Podle § 41 c) knih. zák. může sice býti žalovaným ten, proti němuž byl knihovní záznam vyžádán, avšak theorie i praxe připouští žalobu proti oběma, takže žaloba může býti podána i proti praenotatovi i proti nabyvateli (Randa, Právník 1872, str. 79, rozh. z 13. července 1875, č. 7394, Gl. U. č. 5791). Též podle rozh. Gl. U. st. ř. č. 12641 může býti žaloba o spravení zaznamenaného zástavního práva podána proti vloženému nástupci ve vlastnictví toho, proti němuž byl záznam povolen, nehledě na to, že rozsudek vydaný o žalobě na spravení působí také proti právnímu nástupci, na něhož mezitím hypoteka přešla (rozh. Gl. U. st. ř. č. 12133). Podle toho jest žaloba o spravení záznamu též proti spolužalovanému Františku D. ml. oprávněna. Námitka nedostatku pasivní legitimace není u něho důvodná, zejména je-li nesporné, že jest nyní knihovním vlastníkem řečených nemovitostí, jež byly dány žalobci do zástavy. O d v o l a c í s o u d na odvolání Františka D. ml. potvrdil napadený rozsudek. D ů v o d y: Z rozsudku, kterým bylo uznáno právem, že se záznam práva zástavního povolený pro žalobcovu pohledávku 10.000 Kč s přísl. podle dlužního úpisu z 16. ledna 1933 na nemovitostech obou žalovaných prohlašuje spraveným, se odvolal pouze žalovaný František D. mladší, a to pro nesprávné právní posouzení. Výtku tu odůvodňuje tím, že dlužní úpis, o nějž jde, nebyl legalisován, nebyl podepsán od něho samého, nýbrž pouze od prvního žalovaného, takže odvolatel vůbec nebyl k žalobě pasivně oprávněn. Odvolací soud poukazuje především na to, že rozsudek beztak účinkuje proti žalovanému Františku D. ml. jako knihovnímu vlastníku. Avšak odvolací soud schvaluje též plně názor prvního soudu, zastávaný též judikaturou, že při spravení záznamu může býti podána žaloba jak na původního smluvce, který byl povinen k spravení záznamu, tak i na knihovního vlastníka nemovitosti, na které měl býti záznam

spraven a která v mezidobí na něho přešla. Znění § 41 c) knih. zák. ovšem zdánlivě je v souladu se stanoviskem odvolání. Sluší však ze souvislosti řečeného zákonného ustanovení míti za to, že zákon neobsahuje žalobu pouze na toho, proti komu byl vymožen záznam, a že zřejmě předpokládá, že se držební poměry nezměnily. Žalobce však nežaloval druhého žalovaného proto, že byl povinen k spravení záznamu podle smlouvy, nýbrž jako knihovního vlastníka nemovitostí, takže nebude již potřeba dalšího zjišťování podle stavu pozemkové knihy, aby rozsudek působil i proti němu. Vždyť i při žalobě hypotekární jest žalován vždy knihovní vlastník, protože jde o břemeno reální, a něco podobného jest i v souzeném případě. I druhý žalovaný František D. ml. se bránil žalobnímu nároku. Proto právem stanovil napadený rozsudek, že se záznam práva zástavního prohlašuje za spravený i stran těch vložek, které náleží podle knihovního stavu odvolateli. Jest tedy odvolání neodůvodněné.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání Františka D. ml.

D ů v o d y :

Nutným předpokladem spravovací žaloby podle § 41, písm. c) knih. zák. jest mezi jiným i to, že ten, proti němuž byl záznam povolen, odpirá prohlášení způsobilé k vkladu. Žalovaný za řízení před nižšími soudy nepřednesl, že se nebránil proti podpisu dlužního úpisu, a proto nelze přihlédnouti k tvrzení učiněnému teprve v dovolání, že žalovaný neodpíral podpis dlužního úpisu (§ 504, odst. 2, c. ř. s.). Jinak vytyká dovolání toliko, že odvolací soud řešil mylně po právní stránce otázku pasivního oprávnění žalovaného ke sporu. Než i dovolací soud schvaluje právní názor vyslovený nižšími soudy, že lze žalobou spravovací podati proti praenotatovi i proti nabyvateli, neboť v § 41, lit. c), knih. zák. není vysloveno, že vždy a výhradně může a musí býti spravení záznamu vymoženo proti osobě, proti níž byl záznam povolen, a nikoli i proti dalšímu vlastníku nemovitostí, proti němuž směřuje účinek záznamu a který jest nejvíce dotčen spravením záznamu a po případě v zápětí poté následující exekucí. Rozsudek vydaný o žalobě na spravení působí také proti právnímu nástupci, a je proto v jeho zájmu, aby byl uvědoměn o žalobcově úmyslu, tedy aby byl napřed vyzván k dobrovolnému spravení záznamu a pak teprve snad žalován. Kdyby byl žalován o spravení záznamu pouze původní dlužník, nevěděl by po případě jeho nástupce o tomto sporu vůbec nic a byl by překvapen exekučním usnesením, že se záznam prohlašuje za spravený a že jest povinen zaplatiti útraty exekučního návrhu. Příčilo by se i požadavkům bezpečnosti a poctivosti úvěrového obchodu pozemkového, kdyby mělo býti možné, aby knihovní vlastník nemovitostí, který si opatřil úvěr jejich knihovním zastavením, jehož podmínkou jest jen dodatečné vydání prohlášení způsobilého k vkladu, mohl splnění dotčené podmínky zmařiti převodem vlastnictví na jinou osobu. Nelze namítati, že by nabyvatel nemovitostí mohl utrpěti dodatečným spravením záznamu újmu na svých zájmech; zájmů těch může s dostatek dbáti při nabývání vlastnictví nemovitostí

zatížených zaznamenanou pohledávkou, neboť nabyvatel svých zájmů dbalý může z pozemkové knihy záznam seznati a tak si uvědomiti, že zatím jen zaznamenaná, a proto jen podmíněná pohledávka, může správním býti přeměněna v pohledávku nepodmíněnou, za kterou nabyvaná nemovitost ručí.

Čís. 16166.

Přihlášení nedoplatků převodních poplatků ke konkursu povinného není zákonným prostředkem k jejich vymáhání a nepřerušuje se jím tříletá promlčecí lhůta stanovená pro přednostní zákonné zástavní právo (§ 72 poplat. zák. č. 50/1850 ř. z.).

(Rozh. ze dne 3. června 1937, 1937, R I 413/37.).

Exekuční soud rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně vydraženou nemovitost, nepřikázal Československému státu (bernímu úřadu v J.) přihlášenou pohledávku na převodním poplatku. Rekursní soud přikázal na dotčenou pohledávku částku 12.359 Kč 60 h. Důvody: Poplatek z převodu, který byl přihlášen v přednostním pořadí, se vztahuje na nemovitosti zapsané ve vložkách č. 124 a 466. Převod byl proveden roku 1931. Prvý soud vyhověl odporu vymánající věřitelky proti přikázání dotčeného poplatku v přednostním pořadí v plném rozsahu, dovolává se toho, že jest poplatek promlčen, ježto nebylo v tříleté lhůtě po předepsání vloženo pro něho zástavní právo. Rekurs je částečně odůvodněn, neboť nelze přehlédnouti, že bylo promlčení podle § 10 konk. ř. dne 2. března 1932 přerušeno prohlášením konkursu na jmění povinné, ač konkurs ten nebyl dosud skončen. Přerušeni to se vztahuje na veškeré pohledávky proti úpadci. Potud nebylo také třeba vkladu nebo záznamu zástavního práva. Zásadně tedy ručí vydražená nemovitost za poplatek z převodu.

Nejvyšší soud obnovil v té příčině usnesení soudu první stolice.

Důvody :

Zákonným prostředkem k vymáhání převodních poplatků není pouhé přihlášení jejich nedoplatků ke konkursu povinného a nelze vyvozovati opak ani z ustanovení § 10 konk. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n. Neboť přerušeni promlčení podle § 10 konk. ř. má na zřeteli jen přerušeni promlčení nároku jakožto konkursní pohledávky, tedy osobního nároku proti úpadci, poněvadž konkursní pohledávku nelze jinak vůbec uplatniti než přihláškou (§ 104, 105, odst. 3 konk. ř.). Netýká se to však přerušeni promlčení přednostního práva věcného (§ 72 popl. zák.). Rovněž ustanovení § 55 konk. ř., obsahující předpoklady pro přednostní právo poplatků, se týká přednostního práva konkursní pohledávky.

V souzeném případě mohla finanční správa dokonce i za konkursu (čl. III č. 3 uvoz. ustanovení ke konk. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n.) užití některého z prostředků k vymáhání převodního poplatku ve smyslu naří-